

Меѓународен стандард за финансиско известување 7

Финансиски инструменти: обелоденувања

Цел

- 1 Целта на овој МСФИ е да бара од ентитетите да обезбедат обелоденувања во нивните финансиски извештаи кои ќе им овозможат на корисниците да ги вреднуваат :
  - (а) Значајноста на финансиските инструменти за финансиската состојба и успешност на ентитот.
  - (б) Природата и степенот на ризиците кои произлегуваат од финансиските инструменти на коишто е изложен ентитетот во текот на периодот и на крајот на периодот на известување, и како ентитетот управува со тие ризици.
- 2 Принципите во овој МСФИ ги дополнуваат принципите за признавање, мерење и презентирање на финансиски средства и финансиски обврски во МСС 32 *Финансиски инструменти: презентирање* и МСС 39 *Финансиски инструменти: признавање и мерење*.

Делокруг

- 3 Овој МСФИ треба да го применуваат сите ентитети за сите видови на финансиски инструменти, освен:
  - (а) Оние учества во подружници, придружени ентитети и заеднички вложувања кои се евидентираат во согласност со МСС 27 *Консолидирани и посебни финансиски извештаи*, МСС 28 *Вложувања во придружени ентитети* или МСС 31 *Вложувања во заеднички вложувања*. Меѓутоа, во некои случаи, МСС 27, МСС 28 или МСС 31 му дозволуваат на ентитетот да го евидентира учеството во подружница, придружено претпријатие или заедничко вложување користејќи го МСС 39. Во тие случаи, ентитетите треба да ги применуваат барањата на овој МСФИ. Ентитетите, исто така, треба да го применуваат овој МСФИ за сите деривативи кои се поврзани со учества во подружници, придружени претпријатија и заеднички вложувања, освен доколку деривативот ја исполнува дефиницијата за сопственички инструмент во МСС 32.
  - (б) Правата и обврските на работодавачите кои произлегуваат од плановите за користи за вработени, за кои се применува МСС 19, *Користи за вработените*.
  - (в) [Избришана]
  - (г) Договори за осигурување како што се дефинирани во МСФИ 4, *Договори за осигурување*. Меѓутоа, овој МСФИ се однесува на деривативи кои се вградени во договори за осигурување доколку МСС 39 бара од ентитетот да ги евидентира одделно. Понатаму, осигурувачот треба да го примени овој МСФИ за *договори за финансиски гаранции* доколку издавачот го применува МСС 39 за признавање и мерење на договорите, но треба да го примени МСФИ 4 доколку издавачот избере, во согласност со точка 4(г) од МСФИ 4, да го примени МСФИ 4 при нивното признавање и мерење.
  - (д) Финансиски инструменти, договори и обврски кај трансакции за плаќање врз основа на акции за кои се применува МСФИ 2 *Плаќање врз основа на акции*, освен што овој МСФИ се применува за договори во рамките на делокругот на точките 5 - 7 на МСС 39.
  - (ѓ) Инструменти за кои се бара да се класифицираат како сопственички инструменти во согласност со точките 16А и 16Б или точкаите 16В и 16Г од МСС 32.
- 4 Овој МСФИ се однесува на признаени и непризнаени финансиски инструменти. Признаените финансиски инструменти вклучуваат финансиски средства и финансиски обврски кои се во рамките на делокругот на МСС 39. Непризнаените финансиски инструменти вклучуваат некои финансиски инструменти кои, иако се надвор од делокругот на МСС 39, се во рамките на делокругот на овој МСФИ (како што се некои превземени обврски по основ на заеми).
- 5 Овој МСФИ се применува за договори за купување или продавање на нефинансиска ставка која е во рамките на делокругот на МСС 39 (види ги точките 5–7 од МСС 39).

Класи на финансиски инструменти и ниво на обелоденување

- 6 Кога овој МСФИ бара обелоденувања според класа на финансиски инструмент, ентитетот треба да ги групира финансиските инструменти во класи кои се соодветни на природата на информациите кои се обелоденети и кои ги земаат во предвид карактеристиките на тие финансиски инструменти. Ентитетот треба да обезбеди доволно информации за да се овозможи усогласување на линиските ставки коишто се презентирани во извештајот за финансиска состојба.

Значајност на финансиските инструменти за финансиската состојба и успешност

- 7 Ентитетот треба да обелодени информации кои им овозможуваат на корисниците на неговите финансиски извештаи да ја вреднуваат значајноста на финансиските инструменти за неговата финансиска состојба и успешност.

Извештај за финансиска состојба

Категории на финансиски средства и финансиски обврски

- 8 Сметководствените вредности на секоја од следните категории, како што се дефинирани во МСС 39, треба да бидат обелоденети било во извештајот за финансиска состојба или во белешките:
- (а) Финансиски средства според објективна вредност преку добивка или загуба, со одделно прикажување на (i) оние кои се назначени како такви при почетното признавање и (ii) оние кои се класифицирани како такви кои се чуваат за тргување во согласност со МСС 39.
  - (б) Вложувања кои се чуваат до доспевање.
  - (в) Заеми и побарувања.
  - (г) Финансиски средства расположиви за продажба.
  - (д) Финансиски обврски според објективна вредност преку добивка или загуба, со одделно прикажување на (i) оние кои се назначени како такви при почетното признавање и (ii) оние кои се класифицирани како такви кои се чуваат за тргување во согласност со МСС 39.
  - (е) Финансиски обврски кои се мерат според амортизирана набавна вредност.

Финансиски средства или финансиски обврски според објективна вредност преку добивка или загуба

- 9 Доколку ентитетот назначил заем или побарување (или група на заеми или побарувања) како според објективната вредност преку добивка или загуба, тогаш ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Максималната изложеност на *кредитен ризик* (види точка 36 (а)) на заемот или побарувањето (или група на заеми или побарувања) на крајот на периодот на известување.
  - (б) Износот за којшто сите поврзани кредитни деривативи или слични инструменти ја намалуваат таа максимална изложеност на кредитен ризик.
  - (в) Износот на промена, во текот на периодот и кумулативно, на објективната вредност на заемот или побарувањето (или група на заеми или побарувања), којшто може да се припише на промените во кредитниот ризик на финансиските средства утврдена на еден од следните начини:
    - (i) Како износот на промена во неговата објективна вредност која не може да им се припише на промените во пазарните услови од кои произлегува *пазарен ризик*.
    - (ii) Со користење на алтернативна метода со која ентитетот верува дека на поверодостоен начин го претставува износот на промената во неговата објективна вредност која може да им се припише на промените на кредитниот ризик на средството.

Промени на пазарните услови од кои произлегува пазарен ризик вклучуваат промени на набљудуваната каматна (основна) стапка, цена на стоката, девизен курс или индекс на цени или стапки.

- (г) Износот на промената во објективната вредност на сите поврзани кредитни деривативи или слични инструменти која настанала во текот на периодот и кумулативно од моментот на назначување на заемот или побарувањето.
- 10 Доколку ентитетот назначил финансиска обврска како според објективна вредност преку добивка или загуба во согласност со точка 9 на МСС 39, тогаш треба да ги обелодени:
- (а) Износот на промена, во текот на периодот како и кумулативно, во објективната вредност на финансиската обврска која може да им се припише на промените на кредитниот ризик на таа обврска утврдена на еден од следните начини:
    - (i) Како износ на промена во нејзината објективна вредност која не може да се припише на промените во пазарните услови од кои произлегува пазарен ризик (види Додаток Б, точка Б4).
    - (ii) Со користење на алтернативна метода со која ентитетот верува дека на поверодостоен начин го претставува износот на промената во неговата објективна вредност која може да се припише на промените на кредитниот ризик на обврската.

Промените во пазарните услови од кои произлегува пазарен ризик ги вклучуваат промените во основните пазарни стапки, цената на некој финансиски инструмент на друг ентитет, цена на стоката, девизен курс или индекс на цени или стапки. За договори кои вклучуваат карактеристика на поврзување на единици, промените во пазарните услови вклучуваат промени во успешноста на поврзаниот внатрешен или надворешен инвестициски фонд.
  - (б) разликата помеѓу сметководствената вредност на финансиската обврска и износот којшто е во согласност со договорот ентитетот ќе треба да му го плати на имателот на обврската при доспевање.
- 11 Ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Методите кои биле користени за да биде во согласност со барањата во точките 9(в) и 10(а).
  - (б) Доколку ентитетот верува обелоденувањето кое го има дадено за да биде во согласност со барањата во точките 9(в) и 10(а) не ја претставува верно промената во објективната вредност на финансиското средство или финансиската обврска, која може да се припише на промените во нивниот кредитен ризик, причините за доаѓањето до тој заклучок и факторите за кои ентитетот верува дека се релевантни.

Рекласификација

- 12 Доколку ентитетот го рекласифицирал средството (во согласност со точките 51–54 на МСС 39) како средство мерено на еден од следните начини:
- (а) Според набавна вредност или амортизирана набавна вредност, наместо според објективна вредност.
  - (б) Според објективна вредност, наместо според набавна вредност или амортизирана набавна вредност.
- Ентитетот треба да го обелодени износот којшто е рекласифициран во и од секоја категорија, како и причината за таа рекласификација.
- 12А Доколку ентитетот рекласифицирал финансиско средство надвор од категорија на објективната вредност преку добивка или загуба во согласност со точка 50Б или 50Г од МСС 39 или надвор од категорија на средства расположливи за продажба во согласност со точка 50Д од МСС 39, тогаш ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Износот кој е рекласифициран во и од секоја категорија.
  - (б) За секој период на известување сè до моментот на неговиот отпис, сметководствените вредности и објективните вредности на сите финансиски средства кои биле рекласифицирани во тековниот и во претходните периоди.
  - (в) Доколку некое финансиско средство било рекласифицирано во согласност со точка 50Б, ретката ситуација, како и фактите и околностите кои укажуваат дека таа ситуација била ретка.
  - (г) За период на известување кога финансиското средство било рекласифицирано, добивката или загубата која резултира од објективната вредност на финансиското средство која е признаена во добивка или загуба или во останатата сеопфатна добивка во тој период на известување како и во претходниот период на известување.

- (д) За секој период на известување кој следи по рекласифицирањето (вклучувајќи го и периодот на известување во кој финансиското средство било рекласифицирано) сè до моментот на отпис на финансиското средство, добивката или загубата која произлегува од објективната вредност која би била признаена во добивка или загуба или во останатата сеопфатна добивка доколку финансиското средство не било рекласифицирано, како и добивката, загубата, приходот и расходот кој е признаен во добивката или загубата.
- (ѓ) Ефективната каматна стапка и проценетите износи на парични текови кои ентитетот очекува да ги надомести, заклучно со датумот на рекласификација на финансиското средство.

Отпис

- 13 Ентитетот може да ги пренел финансиските средства на таков начин што дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за отпис (види точки 15–37 на МСС 39). Ентитетот за секоја класа на такви финансиски средства треба да ги обелодени:
- (а) Природата на средствата.
  - (б) Природата на ризиците и наградите од сопственоста на коишто ентитетот продолжува да биде изложен.
  - (в) Кога ентитетот продолжува да ги признава сите средства, сметководствените вредности на средствата и на поврзаните обврски.
  - (г) Кога ентитетот продолжува да ги признава средствата до степенот на неговата континуирана вклученост, вкупната сметководствена вредност на првобитните средства, износот на средствата коишто ентитетот продолжува да ги признава и сметководствената вредност на поврзаните обврски.

Колатерал

- 14 Ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Сметководствената вредност на финансиските средства коишто ги заложил како колатерал за обврски или неизвесни обврски, вклучувајќи ги износите кои биле рекласифицирани во согласност со точка 37(а) на МСС 39.
  - (б) Роковите и условите поврзани со неговиот залог.
- 15 Кога ентитетот поседува колатерал (на финансиски или нефинансиски средства) и му е дозволено да го продаде или повторно да го заложува колатералот во отсуство на неизвршување на плаќање од страна на сопственикот на колатералот, ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Објективната вредност на колатералот кој го поседува.
  - (б) Објективната вредност на сите такви продадени или повторно заложени колатерали, и дали ентитетот има обврска да ги врати.
  - (в) Роковите и условите коишто се поврзани со користење на колатералот.

Сметка за исправка за кредитни загуби

- 16 Кога финансиските средства се обезвреднети преку кредитни загуби и ентитетот го евидентира обезвреднувањето на одделна сметка (на пр., сметка за исправка на вредноста која се користи за евидентирање на поединечни обезвреднувања или слична сметка која се користи за евидентирање на збирно обезвреднување на средства) наместо директно намалување на сметководствената вредност на средството, ентитетот треба да го обелодени усогласувањето на промените во таа сметка во текот на периодот за секоја класа на финансиски средства.

Сложени финансиски инструменти со повеќекратни вградени деривативи

- 17 Доколку ентитетот издал инструмент којшто содржи и компонента на обврска и сопственичка компонента (види ја точка 28 на МСС 32) и инструментот има повеќекратни вградени деривативи чии вредности се меѓузависни (како што е отповиклив конвертибилен должнички инструмент), ентитетот треба да го обелодени постоењето на тие својства.

Неизвршувања и прекршувања

- 18 За обврските по основ на заеми кои се признаени на крајот на периодот на известување, ентитетот треба да обелодени:
- (а) Детали за било какви неизвршени плаќања во текот на периодот на главница, камата, фонд за исплата на долгови, или услови за откуп на тие обврски по основ на заеми.
  - (б) Сметководствената вредност на обврските по основ на заеми за кои не биле извршени плаќања до крајот на периодот на известување.
  - (в) Дали неизвршеното плаќање било поправено, или роковите на обврските по основ на заеми биле повторно договорени, пред финансиските извештаи да бидат одобрени за издавање.
- 19 Доколку, во текот на периодот, постоеле прекршувања на роковите од договорот за заем кои се поинакви од оние коишто се опишани во точка 18, ентитетот треба да ја обелодени истата информација како што се бара според точка 18 доколку тие прекршувања му овозможиле на заемодавателот да бара забрзана отплата (освен доколку прекршувањето не било поправено, или роковите на заемот биле повторно договорени, на или пред крајот на периодот на известување).

Извештај за сеопфатна добивка

Ставки на приход, расход, добивки или загуби

- 20 Ентитетот треба да ги обелодени следните ставки на приход, расход, добивки или загуби во извештајот за сеопфатна добивка или во белешките:
- (а) Нето добивки или загуби од:
    - (i) Финансиски средства или финансиски обврски според објективна вредност преку добивка или загуба, покажувајќи ги одделно оние од финансиски средства или финансиски обврски коишто се назначени како такви при почетното признавање, и оние од финансиски средства или финансиски обврски кои се класифицирани како оние кои се чуваат за тргување во согласност со МСС 39.
    - (ii) Финансиски средства расположиви за продажба, покажувајќи го одделно износот на добивки и загуби признаени директно во останатата сеопфатна добивка во текот на периодот и износот кој е рекласифициран од главнината во добивката или загубата за периодот.
    - (iii) Вложувања кои се чуваат до доспевање.
    - (iv) Заеми и побарувања.
    - (v) Финансиски обврски мерени според амортизирана набавна вредност.
  - (б) Вкупниот приход од камати и вкупниот расход за камати (пресметан со примена на метода на ефективна камата) за финансиски средства или финансиски обврски кои не се водат според објективна вредност преку добивка или загуба.
  - (в) Приходи и расход од надоместоци (а кои износи не се вклучени во утврдувањето на ефективната каматна стапка) кои произлегуваат од:
    - (i) Финансиски средства или финансиски обврски кои не се според објективна вредност преку добивка или загуба.
    - (ii) Трустови и други фидуцијарни активности кои резултираат во чување или вложување на средства за сметка на поединци, трустови, планови за користи при пензионирање и други институции.
  - (г) Приход од камата на обезвреднети финансиски средства разграничени во согласност со точка УП93 на МСС 39.
  - (д) Износот на секоја загуба од обезвреднување за секоја класа на финансиско средство.

Други обелоденувања

Сметководствени политики

- 21 Во согласност со точка 117 на МСС 1 *Презентирање на финансиски извештаи* (како што е ревидиран 2007), ентитетот во прегледот на значајни сметководствени политики ја обелоденува основата (или основите) за мерењето којашто била користена за подготвување на финансиските извештаи и другите користени сметководствени политики коишто се релевантни за разбирање на финансиските извештаи.

Сметководство за хеџинг

- 22 Ентитетот треба да го обелодени следното за секој вид на хеџинг кој е опишан во МСС 39 (на пр., хеџинг на објективна вредност, хеџинг на парични текови и хеџинг на нето вложувања во странско работење):
- (а) Опис на секој вид на хеџинг.
  - (б) Опис на финансиските инструменти назначени како хеџинг инструменти и нивните објективни вредности на крајот на периодот на известување.
  - (в) Природата на ризиците кои се хеџирани.
- 23 За хеџинг на парични текови, ентитетот треба да обелодени:
- (а) Периодите во кои се очекува да се случат паричните текови и кога се очекува тие да влијаат на добивката или загубата.
  - (б) Опис на сите предвидени трансакции за кои претходно било користено сметководство за хеџинг, но кои повеќе не се очекува да се случат.
  - (в) Износот кој бил признаен во останатата сеопфатна добивка во текот на периодот.
  - (г) Износот кој бил рекласифициран од главнината во добивката или загубата за периодот, покажувајќи го износот вклучен во секоја линиска ставка во извештајот за сеопфатна добивка.
  - (д) Износот кој бил отстранет од главнината во текот на периодот и бил вклучен во почетната набавна вредност или друга сметководствена вредност на нефинансиското средство или нефинансиската обврска чие стекнување или настанување било хеџирана многу веројатна предвидена трансакција.
- 24 Ентитетот треба одделно да обелодени:
- (а) Кај хеџинг на објективна вредност, добивки или загуби:
    - (i) од хеџинг инструментот; и
    - (ii) од хеџираната ставка која може да се припише на хеџираниот ризик.
  - (б) Неефективноста признаена во добивката или загубата која произлегува од хеџинг на паричен тек.
  - (в) Неефективноста признаена во добивката или загубата која произлегува од хеџинг на нето вложувања во странско работење.

Објективна вредност

- 25 Освен како што е наведено во точка 29, за секоја класа на финансиски средства и финансиски обврски (види точка 6), ентитетот треба да ја обелодени објективната вредност на таа класа на средства и обврски на начин којшто дозволува таа да биде споредена со нивната сметководствена вредност
- 26 При обелоденување на објективните вредности, ентитетот треба да ги групира финансиските средства и финансиските обврски во класи, но треба да ги пребие само до степенот до којшто нивните сметководствени вредности се пребиени во извештајот за финансиска состојба.
- 27 Ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Методите и, кога се користи техника на вреднување, претпоставките кои биле применети при утврдувањето на објективните вредности на секоја класа на финансиски средства или финансиски обврски. На пример, доколку е применливо, ентитетот обелоденува информации во врска со претпоставките кои се однесуваат на стапките за плаќања однапред, стапките на проценетите кредитни загуби, и каматните стапки или дисконтните стапки.

- (б) Дали објективните вредности се утврдени, целосно или делумно, директно со повикување на објавени котирали цени на некој активен пазар или се проценети со користење на техники за вреднување (види точки УП71-УП79 од МСС 39).
- (в) Дали објективните вредности коишто се признаени или обелоденети во финансиските извештаи се утврдени, целосно или делумно, со користење на техники за вреднување засновани на претпоставки кои не се поткрепени со цени кои можат да се следат во тековни пазарни трансакции за истиот инструмент (на пр., без модификација или препакување) и не се засновани на расположиви видливи пазарни податоци. За објективни вредности кои се признаени во финансиските извештаи, доколку се промени една или повеќе од тие претпоставки до разумно можни алтернативни претпоставки тогаш значајно би се променила објективната вредност, ентитетот ќе го наведе овој факт и ќе го обелодени ефектот од тие промени. За оваа цел, значајноста ќе биде определена од аспект на добивка или загуба, и вкупни средства или вкупни обврски, или, кога промените во објективната вредност се признаени во останатата севкупната добивка, вкупна главнина.
- (г) доколку се применува (в), вкупниот износ на промената на објективната вредност проценета користејќи техника за вреднување којашто била признаена во добивката или загубата во текот на периодот.

28 Доколку пазарот за финансискиот инструмент не е активен, ентитетот ја утврдува неговата објективна вредност користејќи техники за вреднување (види точки УП74 – УП79 од МСС 39). Сепак, најдобар доказ за објективната вредност при почетното признавање е цената на трансакција (т.е. објективната вредност на дадениот или примениот надоместок), освен ако се задоволени условите опишани во точка УП 76 на МСС 39. Тоа доаѓа од можноста да постои разлика помеѓу објективната вредност при почетното признавање и износот којшто би бил утврден на тој датум користејќи техника на вреднување. Доколку постои таква разлика, ентитетот треба, според класа на финансиски инструмент, да ги обелодени:

- (а) Сметководствената политика за признавање на таа разлика во добивката или загубата за да се одрази промената во факторите (вклучувајќи време) коишто учесниците на пазарот би ги земале предвид при определување на цена (види точка УП76А на МСС 39).
- (б) Збирната разлика која треба да се признае во добивката или загубата на почетокот и на крајот на периодот и усогласувањето на промените во салдото на оваа разлика.

29 Не се бараат обелоденувања на објективната вредност:

- (а) Кога сметководствената вредност е разумно приближна на објективната вредност, на пример, за финансиски инструменти како што се краткорочни побарувања од купувачите или обврски кон добавувачите.
- (б) За вложување во сопственички инструменти кои немаат котирана пазарна цена на активен пазар, или деривативи поврзани со таквите сопственички инструменти, кое се мери според набавната вредност во согласност со МСС 39 бидејќи неговата објективна вредност не може веродостојно да се мери.
- (в) За договор кој содржи карактеристика на дискреционо учество (како што е опишано во МСФИ 4) доколку објективната вредност на таа карактеристика не може веродостојно да се мери.

30 Во случаите опишани во точка 29(б) и (в), ентитетот треба да обелодени информации кои ќе им помогнат на корисниците на финансиските извештаи да прават свои сопствени расудувања за степенот на можните разлики помеѓу сметководствената вредност на тие финансиски средства или финансиски обврски и нивната објективна вредност, вклучувајќи:

- (а) Фактот дека информациите за објективната вредност не биле обелоденети за овие инструменти бидејќи нивната објективна вредност не може веродостојно да се измери.
- (б) Опис на финансиските инструменти, нивната сметководствена вредност и објаснување за тоа зошто објективната вредност не може веродостојно да се измери.
- (в) Информации за пазарот на инструментите.
- (г) Информации за тоа дали и како ентитетот има намера да ги отуѓи финансиските инструменти.
- (д) Доколку се депризнаваат финансиските инструменти чија објективна вредност претходно не можела да биде веродостојно измерена, тогаш тој факт, нивната сметководствена вредност во времето на отпис и износот на признаената добивка или загуба.

Природа и степен на ризици кои произлегуваат од финансиски инструменти

- 31 Ентитетот треба да обелодени информации кои им овозможуваат на корисниците на неговите финансиски извештаи да ја оценат природата и степенот на ризици коишто произлегуваат од финансиските инструменти на кои е изложен ентитетот на крајот на периодот на известување.
- 32 Обелоденувањата кои се бараат во точките 33 – 42 се фокусираат на ризиците кои произлегуваат од финансиски инструменти и како се управува со нив. Овие ризици вообичаено вклучуваат, но не се ограничени на, кредитен ризик, *ризик на ликвидност* и пазарен ризик

Квалитативни обелоденувања

- 33 За секој вид на ризик кој произлегува од финансиски инструменти, ентитетот треба да ги обелодени:
- (а) Изложеностите на ризик и од каде тие произлегуваат.
  - (б) Неговите цели, политики и процеси за управување со ризикот и методите користени за да се измери ризикот.
  - (в) Сите промени во (а) или (б) од претходниот период.

Квантитативни обелоденувања

- 34 За секој вид на ризик кој произлегува од финансиски инструменти, ентитетот треба да обелодени:
- (а) Збирни квантитативни податоци за неговата изложеност на тој ризик на крајот на периодот на известување. Ова обелоденување ќе се заснова на информациите коишто му се интерно обезбедени на клучниот раководен персонал на ентитетот (како што е дефинирано во МСС 24, *Обелоденувања за поврзани страни*), на пример одборот на директори или главниот извршен директор на ентитетот.
  - (б) Обелоденувања кои се бараат со точките 36–42, до степенот до кој истите не се дадени во (а), освен доколку ризикот не е материјален (види ги точки 29–31 на МСС 1 за дискусија за материјалноста).
  - (в) Концентрации на ризик доколку не е очигледно од (а) и (б).
- 35 Доколку обелоденетите квантитативни податоци на крајот на периодот на известување не ја претставуваат изложеноста на ризик на ентитетот во текот на периодот, ентитетот ќе обезбеди дополнителни информации коишто ја претставуваат изложеноста на ризик.

Кредитен ризик

- 36 Ентитетот треба да обелодени, според класа на финансиски инструмент:
- (а) Износот којшто најдобро ја претставува неговата максимална изложеност на кредитен ризик на крајот на периодот на известување без да се зема предвид било кој чуван колатерал или други кредитни поволности (на пр., пребивање на договори кои не се квалификуваат за пребивање во согласност со МСС 32).
  - (б) Во поглед на обелоденетиот износ во (а), опис на колатералот кој се чува како обезбедување и други кредитни поволности.
  - (в) Информации за кредитниот квалитет на финансиските средства кои не се ниту доспеани ниту обезвреднети.
  - (г) Сметководствената вредност на финансиските средства кои поинаку би биле доспеани или обезвреднети, но чии рокови биле повторно договорени.

Финансиски средства кои се доспеани или обезвреднети

- 37 Ентитетот треба да обелодени, според класа на финансиско средство:
- (а) Анализа на староста на финансиските средства кои се доспеани на крајот на периодот на известување, но не се обезвреднети.
  - (б) Анализа на финансиски средства за кои поединечно е утврдено дека се обезвреднети на крајот на периодот на известување, вклучувајќи ги факторите кои ентитетот ги земал предвид при утврдување на нивното обезвреднување.

- (в) За износите обелоденети во (а) и (б), опис на колатералот кој ентитетот го чува како обезбедување и другите кредитни поволности и, освен доколку е непрактично, проценка на нивната објективна вредност.

Колатерал и други добиени кредитни поволности

- 38 Кога ентитетот добива финансиски или нефинансиски средства во текот на периодот преку стекнување на владетелство над колатерал којшто го чува како обезбедување или повикување на други кредитни поволности (на пр., гаранции), и таквите средства ги задоволуваат критериумите за признавање во други стандарди, ентитетот треба да обелодени:
- (а) Природата и сметководствената вредност на добиените средства.
  - (б) Кога средствата не се лесно конвертибилни во пари, неговите политики за отуѓување на такви средства или за нивно користење во работењето.

Ризик на ликвидност

- 39 Ентитетот треба да обелодени:
- (а) Анализа на доспевањето на финансиските обврски која ги покажува преостанатите договорни доспевања.
  - (б) Опис на тоа како управува со ризикот на ликвидност кој се подразбира во (а).

Пазарен ризик

Анализа на чувствителноста

- 40 Освен доколку ентитетот се придржува кон точка 41, тој треба да обелодени:
- (а) Анализа на чувствителноста на секој вид на пазарен ризик на којшто е изложен ентитетот на крајот на периодот на известување, покажувајќи како добивката или загубата и главнината би биле засегнати од промените на променливата величина на релевантниот ризик кои биле разумно можни на тој датум.
  - (б) Методите и претпоставките кои биле користени при подготвување на анализата на чувствителност.
  - (в) Промени во користените методи и претпоставки во споредба со претходниот период, и причините за таквите промени.
- 41 Доколку ентитетот подготвува анализа на чувствителност, како што е вредност според ризик, која ги одразува меѓузависностите помеѓу променливите величини на ризикот (на пр., каматни стапки и девизни курсеви) и ја користи за да управува со финансиските ризици, ентитетот може да ја користи анализата на чувствителност наместо анализата специфицирана во точка 40. Ентитетот исто така треба да обелодени:
- (а) Објаснување за користената метода при подготвување на таквата анализа на чувствителност и за главните параметри и претпоставки на кои се засноваат обезбедените податоци.
  - (б) Објаснување за целта на користената метода и за ограничувањата кои може да резултираат во информации кои не ја одразуваат целосно објективната вредност на засегнатите средства и обврски.

Други обелоденувања за пазарниот ризик

- 42 Кога анализата на чувствителност којашто е обелоденета во согласност со точка 40 или 41 не го претставува ризикот кој е вграден во финансискиот инструмент (на пример, бидејќи изложеноста на крајот на годината не ја одразува изложеноста во текот на годината), ентитетот треба да го обелодени тој факт и причината поради која верува дека анализатата на чувствителност не го претставува ризикот.

Датум на стапување во сила и преодни одредби

- 43 Ентитетот треба да го применува овој МСФИ за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2007 година. Негова претходна примена се охрабрува. Доколку ентитетот го применува овој МСФИ за претходен период, треба да го обелодени тој факт.
- 44 Доколку ентитетот го применува овој МСФИ за годишни периоди кои почнуваат пред 1 јануари 2006 година, тогаш ентитетот не треба да презентира компаративни информации за обелоденувањата кои се бараат според точките 31–42 во врска со природата и степенот на ризици кои произлегуваат од финансиските инструменти.
- 44А МСС 1 (како што е ревидиран 2007) ја измени терминологијата која се користи МСФИ. Како дополнително тој ги измени точките 20, 21, 23(в) и (г), 27(в) и Б5 од Додатокот Б. Ентитетот треба да ги примени тие измени за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година. Доколку ентитетот го примени МСС 1 (ревидиран во 2007) за претходен период, измените треба да бидат применети за тој претходен период.
- 44Б Во МСФИ 3 (како што е ревидиран 2008) е избришана точката 3(в). Ентитетот треба да ја примени таа измена за периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2009 година. Доколку ентитетот го применува МСФИ 3 (ревидиран 2008) за претходен период, измените треба да бидат применети за тој претходен период.
- 44В Ентитетот треба да ја примени измената наведена во точка 3 за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година. Доколку ентитетот ги применува одредбите за *Финансиски инструменти кои можат да се вратат и обврски кои произлегуваат од ликвидација* (измени на МСС 32 и МСС 1), кои се издадени во февруари 2008 година, за претходен период, измените наведени во точка 3 треба да бидат применети за тој претходен период.
- 44Г Точка 3(а) беше изменета со *Подобрувањата на МСФИ* кои беа издадени во мај 2008 година. Ентитетот треба да ги примени тие измени за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година. Дозволена е претходна примена. Доколку ентитетот ги применува измените за претходен период тој треба да го обелодени тој факт и треба да ги примени измените во точка 1 од МСС 28, точка 1 од МСС 31 и точка 4 од МСС 32 кои се издадени во мај 2008 година и за тој претходен период. На ентитетот му е дозволено да ги применува измените проспективно.
- 44Д *Рекласифицирање на финансиски средства* (Измени на МСС 39 и МСФИ 7), издадени во октомври 2008 година, ја изменија точката 12 и ја додадоа точка 12А. Ентитетот треба да ги примени тие измени на или по 1 јули 2008 година.
- 44Ѓ *Рекласифицирање на финансиски средства — Датум на стапување во сила и преодни одредби* (Измени на МСС 39 и МСФИ 7), издадени во ноември 2008 година, ја изменија точката 44Д. Ентитетот треба да ги примени тие измени на или по 1 јули 2008 година.

Повлекување на МСС 30

- 45 Овој МСФИ го заменува МСС 30 *Обелоденувања во финансиските извештаи на банките и слични финансиски институции*.

Додаток А

Дефинирани поими

Овој додаток е составен дел на овие МСФИ.

кредитен ризик	Ризикот дека едната страна во финансискиот инструмент ќе предизвика финансиска загуба кај другата страна поради неисполнување на обврските.
валутен ризик	Ризикот дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во курсевите на странските валути.
ризик на каматна стапка	Ризикот дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промените на пазарните каматни стапки.
ризик на ликвидност	Ризик дека ентитетот ќе се соочи со потешкотии при исполнување на облигациите поврзани со финансиските обврски.
обврски за заеми	Обврски за заеми се финансиски обврски кои не се краткорочни обврски спрема добавувачи под нормални кредитни услови.
пазарен ризик	Ризикот дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе флукутираат поради промени на цените на пазарот. Пазарниот ризик се состои од три типа на ризици: валутен ризик , каматен ризик и друг ценовен ризик .
друг ценовен ризик	Ризикот дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе флукутираат поради промена на пазарните цени (освен оние кои настануваат од ризикот на каматната стапка и валутниот ризик), било тие промени да се предизвикани од фактори специфични за поединечен финансиски инструмент или неговиот издавач, или фактори кои влијаат на сите слични финансиски инструменти со кои се тргува на пазарот.
доспеано	На едно финансиско средство му е истечена доспеаноста кога спротивната страна не го извршила плаќањето кога тоа доспеало по договорот.

Следниве поими се дефинирани во точка 11 од МСС 32 или точка 9 од МСС 39 и се користат во овој МСФИ со значењата кои се наведени во МСС 32 и МСС 39.

- амортизирана набавна вредност на финансиско средство или финансиска обврска
- финансиски средства расположливи за продажба
- отпис
- дериватив
- метода на ефективна камата
- сопственички инструмент
- објективна вредност
- финансиско средство
- финансиско средство или финансиска обврска според објективна вредност преку добивка или загуба
- финансиско средство или финансиска обврска кои се чуваат за тргување
- договор за финансиска гаранција
- финансиски инструмент
- финансиска обврска
- предвидена трансакција
- хединг инструмент
- вложувања кои се чуваат до доспевање
- заеми и побарувања
- редовен начин на купување или продажба

Додаток Б

Упатство за примена

Овој додаток е составен дел на овие МСФИ.

Класи на финансиски инструменти и ниво на обелоденување (точка 6)

- Б1 Точка 6 бара ентитетот да ги групира финансиските инструменти во класи кои одговараат на природата на информациите кои се обелоденуваат и да ги земе предвид карактеристиките на тие финансиски инструменти. Класите опишани во точка 6 се утврдуваат од страна на ентитетот, и според тоа се разликуваат од категориите на финансиски инструменти кои се специфицирани во МСС 39 (кои одредуваат како се мерат финансиските инструменти и каде се признаваат промените во објективната вредност).
- Б2 При утврдувањето на класите на финансиски инструмент, ентитетот треба најмалку да ги:
- (а) Раздвои инструментите кои се мерат според амортизирана набавна вредност од оние инструменти кои се мерат според објективна вредност.
  - (б) Третира како посебна класа или класи оние финансиски инструменти кои се надвор од делокругот на овој МСФИ.
- Б3 Во зависност од околностите, ентитетот одлучува колкав обем на информации тој ќе обезбеди за да ги задоволи барањата на овој МСФИ, колкав акцент тој ќе стави на различните аспекти на тие барања у како ќе ги сумира информациите за да може да ја прикаже сèвкупната слика без да ги комбинира информациите кои имаат различни карактеристики. Неопходно е да се направи рамнотежа помеѓу преоптоварени финансиски извештаи со премногу информации кои може да не им се од помош на корисниците на финансиските извештаи и прикривање на значајни информации како резултат на сумирање на податоците во преголем обем. На пример, ентитетот не треба да прикрие значајни информации така што ќе ги вклучи помеѓу голем износ на некој незначителен податок. Слично на тоа, ентитетот не треба да обелоденува информации кои се сумирани во толкава мера така што се прикриваат значајни разлики помеѓу поединечните трансакции или поврзаните ризици.

Значајност на финансиски инструменти за финансиската состојба и успешност

Финансиски обврски според објективна вредност преку добивка или загуба (точки 10 и 11)

- Б4 Доколку ентитетот назначи некоја финансиска обврска како според објективна вредност преку добивка или загуба, точката 10(а) бара од него да го обелодени износот на промената во објективната вредност на финансиската обврска која може да се припише на промените во кредитниот ризик на обврските. Точка 10(а)(i) му дозволува на ентитетот да го утврди овој износ како износ на промената во објективната вредност на обврската која не може да им се припише на промените во пазарните услови кои предизвикуваат зголемување на пазарниот ризик. Доколку единствените релевантни промени во пазарните услови за обврската се промените во каматната (основна) стапка кои можат да се следат, овој износ може да се процени на следниов начин:
- (а) Прво, ентитетот ја пресметува интерната стапка на поврат на обврската на почетокот на периодот со користење на пазарните цени на обврската кои можат да се следат и договорните парични текови на обврската на почетокот на периодот. Од оваа стапка на поврат тој ја одбива каматната (основната) стапка која може да се следи на почетокот на периодот, за да ја одзема компонентата на интерната стапка на поврат која е специфична за инструментот.
  - (б) Потоа, ентитетот ја пресметува сегашната вредност на паричните текови која е поврзана со обврската со користење на договорните парични текови на обврската на крајот на периодот и дисконтната стапка која е еднаква на збирот на (i) каматната (основната) стапка која може да се следи на крајот на периодот и (ii) the компонентата на интерната стапка на поврат која е специфична за инструментот како што е утврдена во (а).

- (в) Разликата помеѓу пазарната цена на обврската, која може да се следи на крајот на периодот и износот кој е утврден во (б) претставува промена во објективната вредност која не може да им се припише на промените во каматната (основна) стапка која може да се следи. Ова е износот кој треба да се обелодени.

Овој пример претпоставува дека промените во објективната вредност кои произлегуваат од фактори кои не претставуваат промени во кредитниот ризик на инструментот или промените во каматните стапки не се значителни. Доколку инструментот наведен во примерот содржи вграден дериватив, промената во објективната вредност на вградениот дериватив се исклучува од утврдувањето на износот кој треба да се обелодени во согласност со точка 10(a).

Други обелоденувања – сметководствени политики (точка 21)

Б5 Точка 21 бара обелоденување на основата (или основите) за мерење која се користи при подготовката на финансиските извештаи како и останатите користени сметководствени политики кои се релевантни за разбирање на финансиските извештаи. Во однос на финансиските инструменти, таквото обелоденување може да вклучува:

- (a) За финансиски средства или финансиски обврски назначени како според објективна вредност преку добивка или загуба:
  - (i) Природата на финансиските средства или финансиските обврски кои ентитетот ги назначи како според објективна вредност преку добивка или загуба.
  - (ii) Критериумите за назначување на таквите финансиски средства или финансиски обврски при почетното признавање.
  - (iii) Како ентитетот ги задоволил условите за таквото назначување кои се наведени во точките 9, 11A или 12 од МСС 39. За инструменти кои се назначени во согласност со точка (б)(i) од дефиницијата на финансиско средство или финансиска обврска според објективна вредност преку добивка или загуба наведена во МСС 39, тоа обелоденување вклучува наративен опис на условите кои претставуваат основа за неконзистентноста во мерењето или признавањето кои инаку би произлегле. За инструменти назначени во согласност со точка (б)(ii) од дефиницијата за финансиско средство или финансиска обврска според објективна вредност преку добивка или загуба наведена во МСС 39, таквото обелоденување вклучува наративни описи во однос на тоа како назначувањето според објективна вредност преку добивка или загуба е конзистентно со документираното управување со ризик на ентитетот и неговата стратегија за вложување.
- (б) Критериумите за назначување на финансиските средства како расположливи за продажба.
- (в) Дали финансиските средства кои произлегуваат од редовен начин на набавка или продажба се евидентирани според датумот на тргување или датумот на подмирување (види точка 38 од МСС 39).
- (г) Кога се користи сметка за исправка за намалување на сметководствената вредност на финансиските средства кои се обезвреднети заради кредитни загуби:
  - (i) Критериумите за утврдување кога сметководствената вредност на обезвреднетите финансиски средства се намалува директно (или, во случај на анулирање на отпис, се зголемува директно) и кога се користи сметката за исправка.
  - (ii) Критериумите за отпишување на износите кои се евидентирани на сметката за исправка наспроти сметководствената вредност на обезвреднетите финансиски средства (види точка 16).
- (д) Како се утврдуваат нето добивките или нето загубите за секоја категорија на финансиски инструмент (види точка 20(a)), на пример, дали нето добивките или нето загубите за ставките кои се евидентирани според објективна вредност преку добивка или загуба вклучуваат приходи од камати или дивиденди.
- (ѓ) Критериумите кои ги користи ентитетот за да утврди дека постои објективен доказ дека настанала загуба поради обезвреднување (види точка 20(д)).
- (е) Кога условите на финансиските средства кои инаку би биле доспеани или обезвреднети се повторно договорени, сметководствената политика за финансиските средства кои се предмет на тие повторно договорени услови (види точка 36(г)).

Точка 122 од МСС 1 (како што е ревидиран 2007) исто така бара ентитетите да ги обелоденат, во резимето на значајни сметководствени политики или во другите белешки, расудувањата, освен оние кои

вклучуваат проценки, кои раководството ги извршило во процесот на применување на сметководствените политики на ентитетот и кои имаат најзначајно влијание врз износите кои се признаени во финансиските извештаи.

Природа и степен на ризици кои произлегуваат од финансиски инструменти (точки 31–42)

- Б6 Обелоденувањата кои се бараат во точките 31–42 треба да се прикажат или во финансиските извештаи или да бидат инкорпирани со посочување во финансиските извештаи на некој друг извештај, како коментари на раководството или извештај за ризиците, кои ќе им бидат достапни на корисниците на финансиските извештаи под истите услови и во исто време како и финансиските извештаи. Без инкорпорирање на посочените информациите, финансиските извештаи не се комплетни.

Квантитативни обелоденувања (точка 34)

- Б7 Точка 34(а) бара обелоденување на резиме на квантитативни податоци во однос на изложеноста на ентитетот на ризици врз основа на информациите кои интерно му се обезбедуваат на клучниот раководен персонал на ентитетот. Кога ентитетот користи неколку методи за управување со изложеноста на ризиците, ентитетот треба да обелодени информации со користење на методот или методите кои обезбедуваат најрелевантни и веродостојно информации. МСС 8 *Сметководствени политики, промени во сметководствени проценки и грешки* ги разгледува релевантноста и веродостојноста.
- Б8 Точка 34(в) бара обелоденувања во однос на концентрација на ризикот. Концентрациите на ризикот произлегуваат од финансиски инструменти кои имаат слични карактеристики и се под слично влијание на промените во економските и другите услови. Идентификацијата на концентрациите на ризик бараат расудување со земање во предвид на околностите на ентитетот. Обелоденувањето на концентрациите на ризик треба да вклучуваат:
- (а) Опис за тоа како раководството ги утврдува концентрациите.
  - (б) Опис на заедничките карактеристики со кои се идентификува секоја концентрација (на пример договорна страна, географска област, валута или пазар).
  - (в) Износот на изложеноста на ризик која е поврзана со сите финансиски инструменти кои ја имаат таа заедничка карактеристика.

Максимална изложеност на кредитен ризик (точка 36(а))

- Б9 Точка 36(а) бара обелоденување на износот кој најдобро ја презентира максималната изложеност на кредитен ризик на ентитетот. За финансиско средство, ова е вообичаено бруто сметководствената вредност, нето од:
- (а) Сите износи кои се пребиени во согласност со МСС 32.
  - (б) Сите загуби поради обезвреднување признаени во согласност со МСС 39.
- Б10 Активностите кои посочуваат на кредитниот ризик и поврзаната максимална изложеност на кредитен ризик вклучуваат, но не се ограничени на:
- (а) Давање на заеми и побарувања на купувачите и пласман на депозити во други ентитети. Во овие случаи, максималната изложеност на кредитен ризик е сметководствената вредност на поврзаните финансиски средства.
  - (б) Склучување на договори за деривативи, на пример договори за девизи, свопови на каматни стапки и кредитни деривативи. Кога резултирачкото средство се мери според објективната вредност, максималната изложеност на кредитен ризик на крајот на периодот на известување ќе биде еднаква на сметководствената вредност.
  - (в) Давање на финансиски гаранции. Во овој случај, максималната изложеност на кредитен ризик е максималниот износ кој ентитетот можеби би требал да го плати доколку се побара исплата на гаранцијата, што може да е значително поголем износ од оној кој е признаен како обврска.
  - (г) Создавање на обврска за заем кое е неотповиклива во текот на животниот век на средствата или е отповиклива само како реакција на значајни неповолни промени. Доколку издавачот не може да ја подмири обврската за заемот на нето основа во пари или друг финансиски инструмент, максималната кредитна изложеност е полниот износ на обврската. Ова е резултат

на неизвесноста за тоа дали износот на неповлечениот дел од заемот може да се повлече во иднина. Овој износ може да биде значајно поголем од износот кој е признаен како обврска.

Анализа на договорната доспеаност (точка 39(а))

- Б11 При подготвувањето на анализата на договорната доспеаност за финансиски обврски која се бара во точка 39(а), ентитетот го користи своето расудување за да го утврди соодветниот број на временски разграничувања. На пример, ентитетот може да утврди дека се соодветни следните временски разграничувања:
- (а) Не подоцна од еден месец.
  - (б) Подоцна од еден месец но не подоцна од три месеци.
  - (в) Подоцна од три месеци но не подоцна од една година.
  - (г) Подоцна од една година но не подоцна од пет години.
- Б12 Кога договорната страна има право на избор во однос на тоа кога ќе го плати износот, обврската се вклучува врз основа на најраниот датум на кој може да се бара од ентитетот да ја плати обврската. На пример, финансиските обврски кои може да се бара ентитетот да ги плати по видување (на пример депозити по видување) се вклучуваат во најраното временско разграничување.
- Б13 Кога ентитетот е обврзан да ги обезбеди износите на рати, секоја рата се алоцира на најраниот период во кој може да се бара од ентитетот да го изврши плаќањето. На пример, обврска за неповлечен заем се вклучува во временското разграничување кое го содржи најраниот датум на кој тој може да биде повлечен.
- Б14 Износите кои се обелоденети во анализата на доспеаност се договорните недисконтирани парични текови, како на пример:
- (а) Бруто обврски за финансиски наем (пред одбивање на финансиските трошоци).
  - (б) Цените кои се наведени во терминските договори за набавка на финансиски средства за пари.
  - (в) Нето износи за плати-променливи/прими-фиксни свопови на каматна стапка за кои се разменуваат нето парични приливи.
  - (г) Договорни износи кои треба да се разменат во деривативен финансиски инструмент (на пример валутен своп) за кои се разменуваат бруто парични приливи.
  - (д) Бруто обврзувања за заеми.
- Таквите недисконтирани парични приливи се разликуваат од износот кој е вклучен во извештајот за финансиска состојба бидејќи износот кој е прикажан во извештајот за финансиска состојба се заснова на дисконтирани парични текови.
- Б15 Доколку е соодветно, ентитетот треба да ја обелодени анализата на деривативните финансиски инструменти одделно од анализата на не-деривативни финансиски инструменти во анализата на договорната доспеаност за финансиски обврски која се бара во точка 39(а). На пример, би било соодветно да се раздвојат паричните текови од деривативни финансиски инструменти и не-деривативни финансиски инструменти доколку паричните текови кои произлегуваат од деривативните финансиски инструменти се подмируваат на бруто основа. Ова е затоа што бруто паричниот одлив може да биде придружен со поврзан прилив.
- Б16 Кога износот на обврската не е фиксен, износот кој се обелоденува се утврдува со повикување на условите кои постојат на крајот на периодот на известување. На пример, кога износот на обврската се менува со промените во индексот, износот кој се обелоденува може да се заснова на нивото на индексот на крајот на периодот на известување.

Пазарен ризик – анализа на чувствителност (точки 40 и 41)

- Б17 Точка 40(а) бара анализа на чувствителноста на секој вид на пазарен ризик на којшто е изложен ентитетот. Во согласност со точка Б3, ентитетот одлучува како ќе ги сумира информациите за да може да ја прикаже севкупната слика без при тоа да ги комбинира информациите кои имаат различни карактеристики во однос на изложеноста на ризикот од значително различни економски опкружувања. На пример:
- (а) Ентитетот кој тргува со финансиски инструменти може да ги обелодени овие информации посебно за финансиски инструменти чуваат за тргување и оние кои не се чуваат за тргување.

- (б) Ентитетот нема да ја сумира неговата изложеност на пазарен ризик во области на хиперинфлација со неговата изложеност на истиот пазарен ризик во области кои имаат многу мала стапка на инфлација.

Доколку ентитетот е изложен само на еден вид на пазарен ризик само во едно економско опкружување, тој не би ги покажал информациите раздвоено.

- Б18 Точка 40(а) бара анализата на чувствителност да покаже како добивката или загубата и главнината би биле засегнати од промените на релевантните променливи на ризикот кои би биле разумно можни (на пример каматните стапки кои преовладуваат на пазарот, девизните курсеви, цените на главнината или цените на стоките). За оваа цел:

- (а) Не се бара од ентитетите да утврдат колкава би им била добивката или загубата за периодот доколку релевантните променливи на ризикот биле различни. Наместо тоа, ентитетите го обелоденуваат влијанието на добивката или загубата и главнината на крајот на периодот на известување под претпоставка дека на крајот на периодот би настанала разумно веројатна промена во релевантните променливи на ризикот и дека била применета на изложеноста на ризикот која постоела на тој датум. На пример, доколку ентитетот ина обврска со променлива стапка на крајот на годината, ентитетот треба да го обелодени влијанието на добивката или загубата (т.е. расходот за камата) за тековната година доколку каматните стапки се менувале за разумно веројатни износи.
- (б) Не се бара од ентитетите да го обелоденат влијанието на добивката или загубата и главнината за секоја промена во рамки на опсегот на разумно веројатни промени на релевантната променлива на ризикот. Доволно би било обелоденување на влијанијата на промените и границите на разумно веројатниот опсег.

- Б19 При утврдувањето на тоа што е разумно веројатна промена на релевантната променлива на ризикот, ентитетот треба да ги разгледа:

- (а) Економските опкружувања во кои тој работи. Разумно веројатна промена не треба да го вклучува најдалечните или “најлошите” сценарија или “стрес тестови”. Понатаму, доколку стапката на промената на основната променлива на ризикот е стабилна, ентитетот не треба да ја менува избраната разумна веројатна промена на променливата на ризикот. На пример, да претпоставиме дека каматните стапки се 5 проценти и ентитетот утврдува дека флукуацијата во каматните стапки од ± 50 базични поени е разумно веројатна. Тој треба да го обелодени влијанието на добивката или загубата и главнината доколку каматните стапки се променат на 4,5 проценти или на 5,5 проценти. Во следниот период, каматните стапки се зголемиле на 5,5 проценти. Ентитетот продолжува да верува дека каматните стапки може да флукуираат за ± 50 базични поени (т.е. дека стапката на промената на каматните стапки е стабилна). Ентитетот треба да го обелодени влијанието на добивката или загубата и главнината доколку каматните стапки се променеа на 5 проценти или на 6 проценти. Не се бара од ентитетот да ја ревидира неговата оценка дека каматните стапки може да флукуираат разумно за ± 50 базични поени, освен доколку не постои доказ дека степенот на променливост на каматните стапки се зголемил во значителна мера.
- (б) Временската рамка за која тој ги изготвува оценките. Анализата на чувствителност треба да ги покаже влијанијата од промените за кои се смета дека се веројатно разумни во текот на периодот се до следниот пат кога ентитетот ќе ги прикаже овие обелоденувања, што најчесто е следниот годишен период на известување.

- Б20 Точка 41 му дозволува на ентитетот да користи анализа на чувствителност која ги одразува меѓузависностите помеѓу променливите на ризикот, како што е методологијата “вредност изложена на ризик”, доколку тој ја користи за да управува со неговата изложеност на финансиските ризици. Ова важи дури и ако таквата методологија го мери само потенцијалот за загуба и не го мери потенцијалот за добивка. Таков ентитет може да биде усогласен со точка 41(а) со обелоденување на видот на моделот “вредност изложена на ризик” кој е користен (на пример дали моделот се потпира на симулациите Монте Карло), објаснување за тоа како работи моделот и главните претпоставки (на пример периодот на чување и степенот на доверба). Ентитетите може исто така да го обелоденат периодот на историско следење и упросечувањата кои се применети на податоците кои се следени во рамките на тој период, и кој степен на променливост и кои корелации се користени (или алтернативно, Монте Карло симулациите за распределба на веројатноста).

- Б21 Ентитетот треба да обезбеди анализа на чувствителност за целокупниот негов деловен потфат, но може да обезбеди различни видови на анализи на чувствителност за различни класи на финансиски инструменти.

Ризик на каматна стапка

- Б22 *Ризик на каматна стапка* произлегува од каматоносни финансиски инструменти кои се признаваат во извештајот за финансиска состојба (на пример заеми и побарувања и издадени должнички инструменти) и од некои финансиски инструменти кои не се признаени извештајот за финансиска состојба (на пример некои обврски за заеми).

Валутен ризик

- Б23 *Валутен ризик* (или ризик од курсни разлики) произлегува од финансиски инструменти кои се деноминирани во странска валута, т.е. во валута која е различна од функционалната валута во која тие се мерат. За целите на овој МСФИ, валутниот ризик не произлегува од финансиски инструменти кои се немонетарни ставки или од финансиски инструменти кои се деноминирани во функционална валута.
- Б24 Анализата на чувствителност се обелоденува за секоја валута на која изложеноста на ентитетот е значителна.

Друг ценовен ризик

- Б25 *Друг ценовен ризик* произлегува од финансиските инструменти заради промените во, на пример цените на стоките или цените на главнината. За да биде во согласност со точка 40, ентитетот може да го обелодени влијанието на намалувањето на специфичниот берзански индекс, цена на стоката или друга променлива на ризикот. На пример, доколку ентитетот издаде гаранции на остаток на вредноста кои се финансиски инструменти, ентитетот го обелоденува зголемувањето или намалувањето на вредноста на средствата за кои се однесува гаранцијата.
- Б26 Два примери на финансиски инструменти кои влијаат на зголемување на ризикот на цената на главнината се (а) поседување на главнина на друг ентитет и (б) вложување во старателство кое за возврат поседува вложување во сопственички инструменти. Други примери вклучуваат термински договори и опции за купување или продавање на одредени количини на некој сопственички инструмент и свопови кои се индексираат за цените на главнината. Објективните вредности на таквите финансиски инструменти се под влијание на промените на пазарната цена на основните сопственички инструменти.
- Б27 Во согласност со точка 40(а), чувствителноста на добивката или загубата (која на пример, произлегува од инструменти кои се класифицирани како според објективна вредност преку добивка или загуба и обезвреднувања на финансиски средства расположливи за продажба) се обелоденува посебно од чувствителноста на главнината која на пример, произлегува од инструменти кои се класифицирани како расположливи за продажба).
- Б28 Финансиски инструменти кои ентитетот ги класифицира како сопственички инструменти не се мерат повторно. Ниту добивката или загубата ниту пак главнината нема да бидат под влијание на ризикот на цена на главнината кој е поврзан со тие инструменти. Соодветно, не се бара анализа на чувствителноста за таквите инструменти.